

Poble	Andorra la Vella
Parròquia	Andorra la Vella
Tipus de bé:	Festa d'interès cultural (FIC)
Estil	Altres
Datació	23 de juny
Secció a l'inventari general	Quarta, béns immaterials
Classificació	Altres
Data protecció	2010-06-23

Descripció Fer giravoltar les falles la vetlla de Sant Joan és una tradició que a Andorra es perd en la memòria. Hi ha qui cerca l'origen de l'encesa de falles en l'època de Carlemany i en com es feien servir per conquerir pobles i territoris. Però més enllà de la història llegendària, fer voltar les falles és una expressió festiva viva, molt arrelada a Andorra.

Es tracta d'una desfilada de fallaires que fan rodar les falles mentre recorren els carrers del nucli antic d'Andorra la Vella cada revetlla de Sant Joan, entre les deu i les onze de la nit, i que, després d'un correfoc, tornen a aparèixer per encendre la foguera de Sant Joan de la parròquia.

Tradicionalment, setmanes abans de Sant Joan s'anava al bosc a tallar trossos d'escorça de beç o bedoll, que s'enfilaven i es deixaven assecar, després s'enganxaven a l'extrem d'una branca llarga de boix. A la vetlla de Sant Joan, cap al vespre, els fallaires es reunien al voltant d'una gran foguera on encenien les falles i les feien girar dibuixant cercles i d'altres figures de foc que il·luminaven la foscor mentre corrien pels carrers dels pobles encenent els munts de llenya que es feien a les cases. El foc era i és un element amb una forta connotació simbòlica, present a totes les cultures. El foc és purificador quan crema i vivificador quan il·lumina i dóna escalfor, i constitueix un element de reunió i de trobada. I és, sens dubte, l'expressió més significativa de la vetlla de Sant Joan, la nit del foc.

Entre els fallaires es tria el fallaire major. Es distingeix per una capa amb caputxa vermella i encapçala el grup mentre orquestra els moviments de les boles de foc.

Per raons ecològiques, avui les falles s'elaboren amb productes pirotècnics que es fixen a l'extrem d'una cadena per facilitar el moviment al voltant del cos. Les falles de beç o bedoll, però, es continuen construint amb l'objecte de salvaguardar aquesta tradició, i s'utilitzen en moments d'especial rellevància social.

La Comissió de Focs de Sant Joan i el Centre de la Cultura Catalana del Principat d'Andorra són les entitats culturals que promouen les falles i les fogueres en aquesta nit del foc. Després d'un temps d'oblit, la festa es va recuperar l'any 1970 però amb una certa discontinuïtat en les celebracions. Avui dia, les falles són l'esperit de la revetlla de Sant Joan. Els més de cent fallaires de tot Andorra són l'expressió viva d'una tradició que coneix noves formes i significats. Des de fa uns anys és la Flama del Canigó que arriba des del refugi dels Cortalets, al peu del Canigó, i encén les falles i les fogueres del país com a símbol d'una cultura i una llengua compartides més enllà de les pròpies fronteres.

A Andorra la Vella les falles i les fogueres prenen especial rellevància ja que Sant Joan és la festa del poble i les celebracions continuen al llarg del dia 24 amb ballades de sardanes i d'altres propostes festives i participatives.